

Benamio Dalia

Mittenwaldo liet.kolonijos sienin.laikraštis

Nr.4

Mittenwaldas, 1945.X.30.

I metai

V ė l i n ė s

Purškia smulkus lietus. Tarytum sidabrinė migla apglobia namus, pripildo gatves. Po kojomis liūdnei šlami nugeltę lapai. Visur viešpatauja šventai liūdna nuotaika...

Žmonių būriai slenka į kapines, ties kuriomis šviečia skaisčiai raudona pašvaistė. Prie gražaus marmurinio kryžiaus ir prie paprasto pasvirusio medinio kryželio mirga mažos ir didelės žvakės, kiekvieną kapą puošia paskutinės rudens gėlės. Vienur-kitur spindi iliuminacijos... Kapinės - pilnos atėjusių aplankyti artimųjų ar pažįstamų: čia senutė motina, drėgnomis nuo ašarų akimis, klūpo prie sūnaus kapo, ten sūnus nuleidęs galvą guodžiasi besiilsinčiai juodoj žemelėj motinai, brolis - prie sesers kapo, draugas - prie draugo... Visi galvoja apie mirusiuosius, visus jungia lyg ir bendras likimas.

Graudžiai nuskamba "Libera", "Kovoje jūs žuvot..." ir kitos giesmės. Senutė dar labiau sulinksta, rausvos žvakės šviesos nudažyti veidai dar labiau sudrėksta, prie naujai supilto kapo pasigirsta kukčiojimas... Taip, tai buvo tokie pat gyvieji, kurių ne vienas praėjusiais metais pats stovėjo prie kito kapo, o šiandien jau baigia pavirsti į dulkes. Prieš trumpą akimirksnį gyveno, džiaugėsi, o dabar - šaltas, bejausmis kapas... Praeis daug metų, ir neliks nė žymės ne tik žmogaus, bet gal ir kapo... Ten vieton guls kiti, kurie dabar gyvena.

Prieš akis - vaizdas "Memento mori", kuris visus šaltai nupurto. Bet tai nepasikeis. Žmogus - dulkė buvęs, dulkė ir pavirs. Kurį laiką tavo kapą lankys artimieji ir draugai. Pasimels, pasiguos... Tačiau, gal būt, tu būsi visiškai niekam nežinomas, jei tave palaidos svetimam krašte. O gal ir nepalaidos... Tada tau niekas neuždegs žvakutės Vėlinėse, ir tik iš tolo artimieji su tavim kalbės...

V è l i n i ū m i n t y s

Ore lengvutės snaigės sklaidos,
Kaip skaisčios vėlės dausose.
O mums į širdis skausmas smeigias
Dėl mirti pasmerkto tautos.

Tenai į žemę kryžiai lenkias,
Karžygių vėlės šaukiasi globos.
O, Viešpatie dangaus, nevenki
Ištiesti ranką vaikams vargingos Lietuvos!..

Juk tu žinai, o Viešpatie, galingas,
Kaip mums sunku klajot miglynais
Ir jausti dalį tą skausmingą
Mūs brolių likusių Tėvynėj.

Net vėlės neturi ramybės,
Nespinksi joms kukli žvakutė:
Nes pikto genijaus audra
Visus takus į kapines užpustė.

Ore vien lengvos snaigės plauko
Ir uždengia kapus didvyrių.
"O, Viešpatie, galingas", šaukiam,
"Sumažinki kančias Tėvynės!"

/ V - kas /. J

1940 metų Vėlinės Kauno kapinėse.

Bolševikams siaučiant Lietuvoje kartais ir numirėliai neturėdavo ramybės. Panašiai atsitiko ir Kauno kapinėse per Vėlines.

Žmonių į kapines prisirinko net daugiau, kaip kiekvienais metais. Liūdna, paprastai, vėlinių metu, bet tada buvo dar liūdniau. Kai kam atrodė, kad tie mirusieji, kurių atėjo aplankyti, yra laimingesni jau vien dėlto, kad nemato prasidėjusio bolševikų siautėjimo.

Liūdnai mirgėjo žvakutės ant kapų. Atrodė, nešvietė taip skaisčiai iliuminacijos... Žmonės meldėsi, bet ne visi! Tarp susirinkusių

buvo ir keistų žmonių, kurie slampinėjo pakampėse ir tamsesnėse vietose, kaip dvasios ar numirėlių šešėliai ir viską atydziai sekė!

Bažnytinėms apeigoms baigiantis prie Dariaus – Girėno paminklo pradedama "Marija, Marija". Čia buriasi daugiau žmonių, ir galingai suskamba lietuvių pamėgta giesmė. Tamsiųjų "dvasių" daugėja. Iš pradžių niekas į juos nekreipia dėmesio, nes niekas negalvoja, kad į kapines šia proga galima ateiti ir kitais tikslais. Tačiau, kai pasigirsta himnas, jų tikslai staiga išryškėja. Iš minios dingsta vienas, antras, trečias... Žmonės pradeda skirstytis, bet aplinkui kapines – dar tirštesnė NKVD-istų juosta. Kai kuriuos čiumpa prie vartų, gatvėje ir grūdžia į prieš kapines esantį garažą, nes į NKVD rūmus nuvesti nespėja... Kapinėse kyla panika. Daugelis lipdami per tvorą /kad išvengtų arešto/ susidrasko rankas, kojas, rūbus...

Ne vienas nuėjęs pagerbti mirusiųjų, staiga atsidūrė NKVD rūmuose ir nežinojo už ką. Raudonieji pasaulio lygintojai neleido tinkamai pagerbti mirusių. Bolševikai ir jiems neduoda ramybės...
/JP/

Nėra čia tavo kapo.

Aš tavo kapą, mama, palikau
Savoį Tėvynėj po klevais...
Čia neradau tokio žmogaus,
Kurs suramintų taip lengvai...

Nėra čia tavo kapo, mama,
Kurį aš puoščiau žvakute.
Nėra čia kam išlieti skausmą savą...
O kad pavirsčiau gegute!...

Aš aplankyčiau tavo juodą kapą,
Kurs gal apžėlė žolėmis,
Ir gerčiau mielos žemės kvapą,
O kapą apsodinčiau gėlėmis.

Bet -
Kažin ar tavo kapas tebėra...
Ar degs prie jo žvakutė Vėlinėse?
Ar artimojo ašara karti ten byra?
O gal aš vienas tave teminėsiu...

/JP/

Leidžia Lietuvių Kultūriniams Reikalams Komisija.
Iliustracijos - Būčio.